לפני:	**כבוד השופט גיא אבנון**
המאשימה:	**מדינת ישראל** **באמצעות תביעות מרכז – שלוחת נתניה**
	נ ג ד
הנאשם:	**גאק יעקב חגג**
בשם המאשימה:	עו"ד אלמוג בן חמו ועו"ד חן זערור
בשם הנאשם:	עו"ד סוזי עוזסיני ארניה ועו"ד ערן זמיר

<u>גזר דין</u>

לא אחת הועלו טענות כנגד התמשכות בלתי מוצדקת של הליכים משפטיים והשלכותיה, לרבות עינוי דין לנאשם, פגיעה בהרתעה והגדלת העומס על מערכת המשפט. מבלי חלילה להטיל דופי במי מהצדדים, לפנינו דוגמא קטנה, אחת מני רבות. ראוי כי הצדדים כולם – תביעה, הגנה ואף בתי המשפט – ישכילו לפעול לצמצום התופעה.

רקע וכתב אישום מתוקן

1. העבירות המיוחסות לנאשם בוצעו ביום 13.7.19. כפי שנראה להלן, הנסיבות פשוטות, לא מאוד חמורות ולא הצדיקו הגשת כתב אישום בסדר דין מהיר (קרי, כשהנאשם נתון במעצר). החקירה הושלמה בזריזות וכתב האישום הוגש בחלוף חודשים אחדים, ביום 30.12.19. דא עקא, בתחילת הדרך לא אותר הנאשם, ומשכך הקראה ראשונה בנוכחותו התקיימה ביום 22.9.20. במועד זה התייצב הנאשם ולבקשתו נדחה הדיון בחודשיים, על מנת לאפשר לו להעמיד ייצוג משפטי. בדיון מיום 17.11.20 התייצב הנאשם כשהוא מיוצג. באי כוחו ביצעו עבודה יעילה ומהירה, והודיעו בו ביום כי בפרק הזמן שחלף מאז הדיון הקודם (אז עדיין לא ייצגו את הנאשם) השלימו מו"מ עם המאשימה והגיעו להבנות. הצדדים הודיעו על הסדר טיעון במסגרתו הוגש כתב אישום מתוקן, הנאשם הודה והורשע, ונשלח לבקשת הצדדים לקבלת תסקיר מבחן. לאחר שהתקבל תסקיר ראשון ביקשה ההגנה, בהסכמת המאשימה, להפנות את הנאשם לקבלת תסקיר משלים, ובצדו חוות דעת מאת הממונה על עבודות שירות. כך נעשה. בדיון מיום 18.11.21 (לאחר שהתקבלו תסקיר מבחן שני וחוות דעת הממונה) טענו הצדדים לעונש.

ישאל השואל, היכן התמשכות ההליך? החקירה הושלמה במהירות; הדיון הראשון התקיים סמוך לאחר שהנאשם אותר; הצדדים הודיעו על הסדר דיוני כבר בישיבה הראשונה בה

הנאשם היה מיוצג. לכאורה, הליך שהתנהל ביעילות מופתית. התשובה טמונה בעתירתם המשותפת של הצדדים להפנות את הנאשם לשירות המבחן, מסוג הבקשות שבית המשפט נוהג לקבל, לבטח כאשר הן מהוות חלק מהסדר הטיעון. כפי שניווכח להלן, השילוב בין עובדות כתב האישום המתוקן, לבין נסיבותיו של הנאשם (שהיו ידועות בשלב זה לצדדים בלבד), לא הצריך הזמנת תסקיר, ואמור היה לאפשר לצדדים לטעון לעונש בו ביום.

2. מכתב האישום המתוקן עולה כי במועד הרלוונטי הגיע הנאשם לביתו והחל לשבור כוסות במטבח ומראה בחדר השינה. רעייתו (המתלוננת) ניסתה לעצור בעדו ואחזה בזרועו, ובתגובה תפס אותה הנאשם בחולצתה. למקום הגיעו שוטרים אשר ניסו לעצור את הנאשם ולאזוק אותו. הוא מצדו התנגד וניסה לבעוט בשוטרים, אשר הפעילו כנגדו מכשיר טייזר. כשהובל הנאשם לניידת הוא משך את אחד השוטרים כדי להפילו, בעט בכיוונם ופגע ברגלו של האחד ובפרק ידו של האחר שנשרט כתוצאה מכך. הנאשם נכלא בתא המעצר בתחנת משטרת נתניה, דפק בידיו על דלת התא, צעק, התקרב בידיים מאוגרפות לעבר שוטר שנכנס לתא, ואיים עליו פעמיים במילים "אתה מת". גם הפעם הפעיל השוטר מכשיר טייזר כנגד הנאשם. הנאשם הודה, כאמור, בכתב האישום המתוקן, והורשע בעבירות אימים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק העונשין; שימוש בכוח או באיומים כדי למנוע מעצר, לפי סעיף 47(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969.

תסקירי מבחן

3. תוכן התסקירים יובא בתמצית, על מנת למעט בפגיעה בצנעת הפרט. הנאשם בן 49, גדל בצרפת, שם נישא לרעייתו. על רקע טראומה משותפת החליטו השניים לנסות לערוך שינוי בחייהם, ועלו ארצה. בחודש אוקטובר 2020 חזרה המתלוננת לצרפת, ומאז השניים מקיימים קשר מרוחק על רקע כוונתם להתגרש. הנאשם נעדר הרשעות קודמות, עבד במספר תחומים, ובשנים האחרונות עובד כעצמאי בשיפוצים. הוא נוהג לצרוך קנביס ואלכוהול, לדבריו בד"כ בנסיבות חברתיות. בדיקות שתן שנתן הצביעו על שימוש בקנאבואידים. הנאשם קיבל אחריות חלקית על מעשיו. הוא סיפר על הרקע למעשים שהיה כרוך, לדבריו, במערכת היחסים המורכבת בינו לבין רעייתו; על כך שהגיע הביתה לאחר שצרך אלכוהול בשילוב תרופת הרגעה, זרק חפצים בבית כדי להתגונן מפני אחיה של המתלוננת, ושלל את הטענה כי אחז בחולצתה. הוא הודה במעשיו כנגד השוטרים, הביע צער וחרטה, אך לא ראה הצדקה לפצותם. הנאשם לא שעה להצעתה של

קצינת המבחן להשתתף בטיפול לגמילה מסמים, ומשכך לא ראתה האחרונה להמליץ לסיים את ההליך בדרכי שיקום, וחלף זאת המליצה להשית על הנאשם ענישה צופה פני עתיד.

טיעוני הצדדים לעונש

4. זה המקום לציין כי בטרם נשמעו הטיעונים לעונש ביקש הנאשם לחזור בו מהודייתו, בטענה כי לא הבין כראוי את משמעות ההודיה בבית המשפט, וכי במהלך שנים ארוכות היה הוא הקורבן לאלימות מצדה של רעייתו. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, ראיתי לדחות את הבקשה ולהמשיך בדיון כסדרו.

ב"כ המאשימה הפנתה להתמשכות התנהגותו האלימה של הנאשם, שהחלה בתוך הבית, עבור בדרך לתחנת המשטרה, וכלה בתחנה עצמה. מכאן, אם לא די בכך שהנאשם, כדבריה, "פגע פגיעה קשה בביטחונה של המתלוננת", הרי שהתנהגותו מגלה כי איננו ירא את גורמי אכיפת החוק. משכך ביקשה לקבוע מתחם ענישה בין מספר חודשי מאסר לבין שנת מאסר בפועל. בהינתן נסיבותיו האישיות של הנאשם, ביקשה לקבוע את עונשו בתחתית המתחם (פרו' עמ' 10 ש' 10). לאחר שסקרה את תוכן התסקירים, כמו גם את העובדה שהנאשם לא מצא להתייצב בפני הממונה על עבודות שירות, שבה על עתירתה העונשית, כשזו הפעם ביקשה למקם את העונש בשליש התחתון של המתחם, בתוספת מאסר על-תנאי וקנס (פרו' עמ' 10 ש' 30).

ב"כ הנאשם עמדה על התיקון המשמעותי בכתב האישום, במסגרתו נמחקו עבירות תקיפת בת זוג ותקיפת שוטר, וביקשה לקבוע מתחם ענישה שתחתיתו בעונש צופה פני עתיד. היא עמדה על נסיבותיו של הנאשם כפי שהובאו בתסקיר, היעדר הרשעות קודמות, נטילת אחריות, ניתוק הקשר עם המתלוננת שעזבה את הארץ לפני כ-10 חודשים, וביקשה לגזור על הנאשם מאסר על-תנאי.

הנאשם סיפר כי הוא אוהב את מדינת ישראל, לכאן עלה לפני כ-5 שנים, סיפר כי איננו מצוי עוד בקשר עם רעייתו, וביקש מחילה.

דיון

5. עינינו הרואות, המחלוקת בין הצדדים נוגעת אך ורק לשאלת מתחם העונש הראוי, כשבכל הנוגע לקביעת העונש בתוך המתחם, עתרו הצדדים למקם את הנאשם בתחתיתו. אפתח

ואומר כי מקובלת עליי עמדת ההגנה, שביקשה לקבוע מתחם ענישה שחלקו התחתון בעונש מאסר צופה פני עתיד. מבלי להקל ראש, כתב האישום המתוקן בו הורשע הנאשם מגלה עבירות אלימות ברף נמוך. אמנם, מדובר באירוע שהחל בין כותלי הבית, בין הנאשם לבין המתלוננת, אך סופו של דבר מחלק זה של האירוע נותרה על עומדה עבירה של היזק לרכוש במזיד בלבד, ואילו תקיפת המתלוננת נמחקה מכתב האישום. גם חלקו האחר של האירוע, שהתרחש בפני השוטרים, איננו מגלה חומרה יתרה, לבטח לאחר שנמחקה העבירה של תקיפת שוטרים, כך שהנאשם הורשע באיומים על אחד השוטרים (אמר לו פעמיים "אתה מת") ובהתנגדות למעצר. האיומים כלליים, בלתי ממוקדים, וכפסע בינם לבין קללה. אם כבר, ההתנגדות למעצר היא המרכיב החמור יותר בהתנהגותו של הנאשם באירוע, וגם כאן אין המדובר במידת חומרה גבוהה. על כך נוסיף שמדובר באירוע לא מתוכנן, ובעל פוטנציאל נזק נמוך.

המאשימה, ובעקבותיה ההגנה, נמנעו מהגשת פסקי דין להמחשת הענישה הנוהגת. נראה כי פעלו כך הואיל ומדובר בעבירות הנדונות בבתי המשפט כענין של יום ביומו, מתחמי הענישה ידועים ואינם דרושים להבהרה, וחיפוש פשוט באתרים המשפטיים מניב גזרי דין מלוא החופן. על מנת שלא להימצא חסר, ראו למשל: ת"פ (רחובות) 27209-01-18 מדינת ישראל נ' מושקוביץ (13.1.20); ת"פ (רמלה) 51675-01-16 משטרת ישראל נ' טמרט (4.4.17); ת"פ (שלום ת"א) 55755-10-15 מדינת ישראל נ' דוק (3.12.19); ת"פ (שלום ב"ש) 45875-07-14 מדינת ישראל נ' אורטל יעקב (27.3.17); ת"פ (רמלה) 59893-06-14 מדינת ישראל נ' עלי (1.4.15). אוסיף ואומר כי גם בעבירות דומות בנסיבות חמורות יותר, נקל למצוא פסקי דין רבים שהסתיימו בענישה צופה פני עתיד. לפיכך החלטתי לקבוע מתחם ענישה בין מאסר על-תנאי לבין 6 חודשי מאסר בפועל.

6. אשר לקביעת העונש בתוך המתחם, הצדדים למעשה אינם חלוקים ביניהם. אמנם, עמדת המאשימה לכאורה השתנתה, כשבתחילת הדיון ביקשה למקם את העונש בתחתית המתחם, ובסופו ביקשה לקבוע אותו בשליש התחתון של המתחם. עם זאת, לנוכח החובה לבחור בפרשנות המיטיבה עם הנאשם, מצאתי לבחור את עתירתה המֵקֶלה יותר של המאשימה. ממילא, גם אילו פירשתי אחרת את עמדתה, מקובלים עליי טיעוני ההגנה, בדבר מגוון שיקולים העומדים לזכות הנאשם ומצדיקים להסתפק בעונש צופה פני עתיד: (-) הנאשם בן 49; (-) נורמטיבי ונעדר הרשעות קודמות; (-) הודה במיוחס לו בשלב מוקדם מאוד של ההליך, למעשה, בדיון ההקראה הראשון בו היה מיוצג; (-) הנאשם והמתלוננת אינם מצויים בקשר מזה תקופה ממושכת.

הנה כי כן, לא נזקקנו לתסקירי המבחן כדי להגיע לתובנות באשר לתוצאה העונשית הראויה לנאשם. ממילא, גם קצינת המבחן הגיעה לאותה המסקנה, והמליצה להסתפק בעונש מאסר על-תנאי שירתיע את הנאשם מפני חזרה על מעשיו.

7. זהו המקום לשוב לנקודה בה פתחנו את גזר הדין. כפי שראינו, מלוא הנתונים הרלבנטיים להכרעה נמצאו בידי ב"כ הצדדים במועד בו הודיעו על הסדר הטיעון. מכאן, הפנייתו של הנאשם לקבלת תסקיר מבחן לא הייתה מחויבת המציאות, לשון המעטה. אמנם, ניתן לתהות שמא מדובר בחוכמה שלאחר מעשה, כשבית המשפט מגיע למסקנה זו רק לאחר שהתקבלו תסקירי מבחן. לכך אשיב כי דווקא העובדה שמצאתי כי אין מקום להחמיר בעונשו של הנאשם מעבר לתחתית מתחם הענישה, ושלמסקנה זו הגעתי חרף תסקיר שאיננו מן המשובחים, היא הנותנת כי מלכתחילה לא היה מקום להפנות את הנאשם לשירות המבחן. נזכיר: דעתה של קצינת המבחן לא הייתה נוחה מהתנהלותו של הנאשם, אשר לא קיבל את עצתה וסירב להשתתף בהליכי גמילה, לא עבר הליך שיקומי, ולא זכה להמלצה טיפולית. משמע, התסקיר איננו מסייע בידי ההגנה, ולמרות זאת סבורים שני הצדדים, ובצדק, כי גם במצב דברים זה יש להעמיד את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם.

בל נשכח: אין חובה להזמין תסקיר מבחן לנאשם שגילו עולה על 21, וממילא הדבר נתון לשיקול דעתו של בית המשפט. גם לאחר קבלת התסקיר, גזירת העונש מסורה לעולם לסמכותו של בית המשפט, אשר קובע את משקלו של התסקיר כמרכיב אחד מני רבים. ראו ע"פ 5139/19 איה שרה לביא נ' מדינת ישראל (17.3.20, פס' 24).

איכות עבודתם של באי כוח הצדדים בטיעוניהם לעונש איננה נפגעת בהיעדר תסקיר מבחן. נהפוך הוא, חזקה על עורכי הדין – של הנאשם ושל המאשימה, כי יפעלו ביסודיות ויביאו בפני בית המשפט את מלוא הנתונים הרלוונטיים הנדרשים לדעתם לצורך גזירת הדין. ראוי כי במסגרת שיקוליהם האם לבקש תסקיר מבחן, אם לאו, יקחו מראש בחשבון את ההתמשכות הצפויה של ההליך. כך במיוחד בעת הנוכחית, בה העומס הכבד מנשוא המונח על כתפי שירות המבחן, איננו מאפשר הגשת תסקיר ראשון בטרם יחלפו לפחות 10 חודשים, ולעתים מזומנות יותר מכך. נזכור גם שלרוב נדרש יותר מתסקיר אחד, בין בשל המלצת שירות המבחן, ובין לאור עמדת הצדדים, והנה נמשך שלב ההמתנה לטיעונים לעונש (לאחר שהנאשם הורשע בדין) שנה, שנה ומחצה, שנתיים, ואף יותר מכך.

מצאתי לסיים את גזר הדין במובאה מהחלטתו של כב' השופט י' עמית, בש"פ 27/15 עלי יונס נ' מדינת ישראל (15.1.15, פס' 10). **אמנם, שם דובר בשאלה האם יש חובה להזמין תסקיר מעצר לצורך בחינת חלופת מעצר, אך דומה שכוחה יפה ורלוונטי, בשינויים המתאימים, גם לבחינת הצורך בהזמנת תסקיר לעונש.**

> **אמרנו דברים שאמרנו כדי להזכיר נשכחות ולהבהיר כי תסקיר המעצר, שנועד להיות כלי מסייע בידי בית המשפט, אינו בבחינת תסקיר-חובה. כפי שלבית המשפט שיקול דעת אם לאמץ או לדחות את המלצת התסקיר, כך יש לבית המשפט שיקול דעת אם להורות מלכתחילה על הזמנת תסקיר אם לאו.**

תוצאה

8. **אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:**

א. **3 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירה בה הורשע, או עבירת אלימות מסוג עוון או פשע.**

ב. **הנאשם ייתן התחייבות בסך 3,000 ₪ להימנע בתוך שלוש שנים מביצוע עבירה בה הורשע, או עבירת אלימות מסוג עוון או פשע. הנאשם יצהיר על התחייבותו לפניי עוד היום, שאם לא כן, ירצה תקופת מאסר בת 5 ימים.**

<u>זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.</u>

ניתן היום, כ"ח כסלו תשפ"ב, 02 דצמבר 2021, במעמד הצדדים.

מפאת חשיבות הסוגיה שבלב גזר הדין, תעביר המזכירות העתקים לעיון ראש חטיבת התביעות, תנ"צ עו"ד דדו זמיר, והסנגורית הציבורית הארצית, עו"ד ענת מיסד כנען. כן יועבר העתק לשירות המבחן.

גיא אבנון, שופט